
Im memoriam Ulrich Luz (Kókai Nagy Viktor emlékezése)

Ulrich Luz (1938-2019) svájci teológiai professzor a közép-európai teológiai iskolák mentora, a Károli Gáspár Református Egyetem és a Debreceni Hittudományi Egyetem díszdoktora volt. Tanárai H. Conzelmann, G. Ebeling és E. Schweizer voltak. 1972-1980 között a Göttingeni Egyetem Újszövetségi Tanszékének professzora, 1980-tól nyugalomba vonulásáig a Berni Egyetem újszövetségese. Pályáját Pál apostol történet-szemléletével kezdte, de leghíresebb munkája a monumentális Máté-kommentár, mely 1989-től négy kötetben jelent meg. Teológiai nézeteit az Újszövetség hermeneutikája c. munkájában fejtette ki 2014-ben. Emlékét kegyelettel őrizzük, s e lapszámunk szerzőjének, Kókai Nagy Viktornak személyes emlékezésével megörökítjük.

Váratlanul ért minket a hír: 81 éves korában elhunyt Ulrich Luz svájci teológus. Ez nem csak azért fájdalmas, mert vele az elmúlt ötven év egyik legjelentősebb újszövetségese távozott, hanem azért is, mert a magyar teológia egyik nagy patrónusát is elvesztettük. Fáradhatatlanul munkálkodott azon, hogy az egykori vasfüggöny mögé ne csak eljusson a legmodernebb teológia, de az itt kutatók is kijuthassanak Svájcba.

Valamiért úgy alakult, hogy Budapesten, noha gyakorta járt ide, nem találkoztunk. Már a disszertációmon dolgoztam, amikor tudomást szereztem róla, hogy neki köszönhetően létezik egy egyhónapos, kutatói ösztöndíj Bernbe. Amikor első alkalommal éltem ezzel és megérkeztem, rögvest felhívtam, megköszönni a lehetőséget és amennyiben lehetséges, személyesen találkozni vele. Nem habozott, azonnal meghívott magához Laupenbe. Arra a kérdésemre pedig, hogyan fogom megismerni, felnevetett, higgyem el, nem lesz probléma.

A vonatról leszállva egy a többi utastól jó fél fejjel magasabb, szemüveges, mosolygós úr lépett hozzám – valóban nem lehetett eltéveszteni. A családi házban egy teljes szint volt Ulrich Luz dolgozó-

szobája. Idehaza bármelyik könyvtár megirigyelhette volna a polcon sorakozó könyveket. A kisasztalon sütemény, kávé és tea. Nagyon izgatott voltam, mivel a dolgozatom témája a hegyi beszéd volt – erről társalogni vele pedig ahhoz hasonló, mintha Einsteinnel diskurálnék a relativitáselméletről. A professzor, miután kifaggatott a pesti ismerősről, a lényegre tért: meséljek neki a munkatervemről. Amikor felvázoltam neki, egyértelművé tette számomra, alapvetően ő nem így vélekedik a szövegről, mindazonáltal rögtön három-négy monográfiát ajánlott olyan kutatóktól, akik hozzám hasonlóan olvassák a mátéi szöveget. Ettől kezdve folyamatosan tudtunk egymásról. Igyekeztem minél többet olvasni tőle, két-háromhavonta levelet váltottunk, ő pedig, ha lehetőség nyílt a találkozásra, kifejezetten kérte, ülünk le és számoljak be róla, miként alakultak, alakulnak a dolgaim.

Bárhányszor is beszéltünk, kritikus volt. Legutóbb Debrecenben találkoztunk személyesen, amikor Budapest után, ott is díszdoktori címet kapott. Akkor már a készülő habilitációs dolgozatom volt a téma, de a metódus mit sem változott. Soha nem simogatott a szavaimmal, de két dolgot egyértelművé tett. Egyrészt, tiszteletben tartja a véleményemet, de elvárja, hogy indokoljam is meg. Másfelől, segíteni akar. Részéről a kritika elismerés, vele megvitatni kérdéseket minden alkalommal tanulás volt.

Nagy megtiszteltetés volt számomra az ismeretsége, és hálás vagyok bölcs gondolataiért.